

ایک:جی سنه

وَالْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي هَدَانَا لِهَذَا وَمَا كُنَّا لَكَ شَاكِرِينَ

نومرو ۶۵

571

صاحب امتیازی :
شہنذر زاده فلبلی
احمد علمی

اداره و تحریر محلی :

جفال اوغلی جاده سندہ دائرہ مخصوصہ در .
مخابرات صاحب امتیاز ایہ جزایں اجمہلی در .

نسخہ سی ہر پردہ ۳۰ پارہ در . لیکن اوزمزدن
بر آی کچمش نسخہ لرایکی و دہا اسکیری اویج
غروشد در .

۱۷ رجب ۳۲۹

شہد باک ہر بخندہ نثار اولونور

شرائط اشتراک :

سنہ لکی ۳۰ آلتی آبتی
۲۵ غروشد در

ممالک اہنیہ ایجورہ :

سنہ لکی ۱۰، آلتی آبتی ۶ فرائق . اعلان ایجورہ
ادارہ مأموری محمد زہنی بکہ مراجعت ایدیلیر .

جریدہ نک انفس کاغذہ باصیلان و مقوہ قوطیلرلہ
کوندہ زیلان نسخہ لری سنہ لک ابونہ سی التمش
غروشد در .

۳۰ حزیران ۳۲۷

مباحث مفیده

حکمای یونانیه دن «کیوتوس» نام حکیمک

رساله سنک مرحوم الحاج علی سماوی

افندی طرفندن ترجمه سی

مابعد

درجه استحاله به قریبدر. بونلردن تطهیر نفس ایدمیلنلر
نادردر. چونکه اسباب خلالت متضاعفدر.

(مرتبه رابعه)

نشووعایی رأی فاسدومقتضاسیله دخی عمل اوزره
تربیه اولندقدن باشقه کثرت شرواستهلاک نفوس کبی
شیلر ترفیعرتبه وقدرینه سبب اوله جق زعمندن ناشی
مباهات واختیارایدنلردر. ایشته بوقسم اصعب مراتبدر
وشومقال حکمت اشغال بومقوله کسانحقده وارد
اولمشدر.

[بیت : ومن العناء ریاضة الهرم]

[ومن التعذیب تهذیب الذنب]

قسم اول، یالکیز جاهل؛ ثانی جاهل وضال وفاسق
وشربدر.معلوم عالیکنز اولان ترجمهلر ایله اشتغال شوپیان
سابقدن زیاده تفصیله وقت براقیوب کوز آجدریمدیغندن
شمعدیلک بوقدرجق ایله اکتفاء داعیانمی معذور
طوتمکیزی رجایدرم ومراتبه دائر لازمکه جک طرق
تربیه تفصیلاتخی وقت مناسبه تعلیق ایدرم.

(مسئله ثانیه)

[حکمای متقدمین ایله متأخرین موازنه سندن]

[عبارت ایدی .]

بویابده نسو یلیهم . متحیرم شوقدر دیهیلوردم که
بوندن بش سنه اقدم سزه کوسترمش اولدیم (حیل)
نام ایکی جلد کتابدرکه بربرده آتش یاقه ییلمه نیک
اصولنی تعریف ایدم یور ایدی . ایشته بو
کتابده اولان اجزالی بالئدارک آتش یاقق ایله
الیوم موجود ومستعمل اولان کبریتک بینلرنده
صعوبت وسهولتجه نه قدر فرق وارسه متقدمین ایله
متأخرین علملاری بینته دخی بودرجه فرق واردر.
فقط بو حالی الحاله هذاتییدی یوز سنه اول ایدلرم
یازلمش هیئت وحکمت طبعیه کنسابلرخی تدریس
قولا اکلایمق قابل دکلدر . آنجق شوراجتی
فرق ایتمک لازم کلورکه ؛ مرور ازمنه ایله دائره
علوم ومعارف وصنایع توسع ایتمشدر . اما شو توسع
یالکیز جسمانیاته متعلق اولوب روحانیات ایسه هیچ
ایلروله ماش بلکه جوق کبروله مشدر . بنابرین
مقدما حسن اعتقاد ثمره سی اوله رق اخلاق حمیده
وخصائل حسنه نیک درجه اعلاسنده بولمقله سائرلر
اوزرینه تفوق ایتمش وبو سایده طریق سعادتک
جوق ایلروسنه کیمش اولان بعض اقوامی شوکونلرده
اخلاق ذمیمه سی حسیله حقیق مذلتک درجه قصوانه
تنزل ایتمش اولدیمق کوروب آغلامقده سنک وطن
ایدزم .

شکران

مظهر اولدیمز توجهی تشهر دکل ، عزیز
ملتده کی استمداد کریمی اعلان مقصدیله شو مکتوبی
درج ایدیورز . انشاءالله بویه تشبثات جلیله تکثر
ایدر وزده سئونلرمیزی او مفاخر ملیه ایله ترین
ایددرز .یک ناچیز خدمتآمزه بویوک قیمت بیچن مدرس
فاضل ادیب افندی حضرتلریله جیل یک قارداشمزه
تشکر ایدر ویتیمله دایما خدمت ایده بیلمکله مباحی
ومحظوظ قلاجغمیزی تکرار عرض ایلدرز .

محترم « حکمت » مزه !

بزم اوکوز بئلکمیزک آلتون قانادلی رهبری !
قیشک سووغندن چیلایق وآج .. قارلرک آلتندن،
دیوار قووقلرندن آجیان وجدانلرک نالشکر سوقی
ایله طویلانان یتیمله ، اوکوزلرمزه ، سنده رفیق
ونوازشکار آلربیکی اوزاتدک ویتشدک !قارلرک آلتندن ، دیوار قووقلرندن ، یاره لهن
بر خیمیه منانده ، ظهور ایدن بو اوکوزلر ،
ملکتمزده « دارالایتم » ک ، بر مؤسسه اسلامیته نیک
تملی قوردی ؛ قییلدایان ملتیزک نظریته ، فخره
لایق ، بر « بنا . . . » میدانه کتیدی .یتیمه و آجیان « حکمت » بوزایده کنیش
قانادلرینک زرین سایه لری صالدی ؛ یتیملرمزه
« یوز » دانه اوکوز طورغود ویردی . سهوینه رک
کوز یاشلری دوکدک . . . آلهه حد ، سزده ، آی
آلتون قانادلریله اوزاقلری ده کولکه لندیرن موطلو
« حکمت ! » ، تشکر ایتدک . قایلریمزک بوتون
مستدارلقرلری ، بیشار قیلندن ، آخاف ایدیورز . . .

باباسی اولدیمکیز یتیملر نامنه ، قبول ایت !

استانبول مکاتبنده کی عموم عینتاب قضاسی مدرسی
عینتابیلر نامنه حقوق بیرامزاده
فاکولته سندن : عبده ادیب
حسین جمیل

عالم اسلام

بولغارستانده مسلمانلر

دربرقایه

بولغارستان غزنه لری دایما ، بولغار حکومتی آرا
صیرا ماکدونیا بولغارلرینک دوچار اولدیمق غدر
وظلمدن بحث ایدوب دورییورلر . شارلاتانلق ویالا .
نجیلرک بوعصرده کچر اولدیمق بیان بولغارلر ، بیک
درلو اکاذیب وتضییاتله اوروپا افکار عمومیه سی
علیمزه چوریمکه اوغراشیور وجوق دفعه موفق
اولیورلر . ناسلکه سلاح طویلانمه مسئله سنده ایتد
کلری یایغزه ایله بولغارلرک مسلح ومسلمانلرک سلا .
حسیر ومدافعه سیز قالمسه موفق اولدیلر .زایسه ، دنیانک دورت طرقة سیاحتی ترتیب
ایتدیکمیز ، چیندن وزاویانیدن ، خط استوان
وقطردن بحث ایلدیکمیز ، امریکا کاستندن وفرانسه
سیاستندن دم اوردیمز حالده کوزمیزک آلتنده منسوب
الحقوق ایکلن بولغارستانده کی آلتوز بیک تورک
مسلمانک هرکون دوچار ایدلرکلری ظلم ووحشتیکورمیور وبوزواللی ملتداشرمزه قارشى طاش کبی
بی حس ولاقید قالیورز .عنائی بولغارلر ، هرکون بیک برترق وتکامل کو .
ستیزیورلر ، کوندن کونه قوه ملیه لری قوتله نیور .
بولغارستانده کی تورکار ایسه ، اویله سریع برزواله
محکومدرلرکه ربع عصر سوکرا بو آلتی یوز بیک
کشیدن جوق کیمسه قالمایه جنی محقق . بولغارستانده
ثبات ایله ملتداشرینه قارشى وظیفه سی ایضایه جالیشان
محترم برکنجک محتویاتی تمامیه موتوق اولان برمکتوب
خصوصیه سی ذیلان انظار قارئنه قویقمده یز . بوندن
بولغارستان مسلمانلرینک حال برمالی تماماً آکلا .
شیلیر . مینی مینی بولغارستان ایله آرامزده برجوق
معاهده لر یاییلدی [که بونلرک بولغار منافعه نه درجه
موافق اولدیمق تکراره حاجت یوقدر ، مثلاً تجارت
مقاوله نامه سی] بومعاهده لرک زده عائد قسمی تماماً
یرینه کتیریلدی . بولغارستان ایسه تمهیداتک هانکیسی
یایدی ؟ اوقاف ایشی نه اولدی ؟ حکومتز ، بامعاهده
ایدیلن تمهیداتی بیله اجرا ایتدیرمکه جالیشمازسه ،
بولغارستان مسلمانلرینک محافظه حقوقی کی ایشلره
نصب انظار همت ایتیمکچکنه حکم ایتمک ضروریدر .
هرنه ایسه ، ایشته مکتوب :بوراده ده موقراط حکومتک سقونندن سوکرا تور قویل
قائمه کادیکی ماموردر :نظارک عمومیتله بکا حیبات دوستانه لری اولدیمق نزدلرینه
کیتدیکندن قبول ایله ، کوستردیلر . بنده اونلره اعتماد
ایتدم مجلس کیر ملی انتخابلرنامه نازد اولمای توصیه ایتدیلر .
بونک اوزرینه مایس اونده یوزده کسانک اسلام اولان
دل اورمان طرفلرینه کیتدم . بوراده مسکون اهالی
اسلامیه حقوق سیاسییه مدینه دن محروم عد ایدلر بو اسیر
صرمسنده موانع قارخی کوردیم . بونک اوزرینه زیاده اسف
ایدرک اهالی اسلامیه وعظ ونصیحت ونطق سولیکه
باشلادم . اهالی اسلامیه نیک بوندن کوزلری آچیلدی .
واسلاملردن نفوسی نیتنده مبعوث انتخابی ایچون حققرلی
ارامنه باشلادیلر . اسلاملری بوایاققنده کورن علی بلغارلری
اسلاملره تجاوزه باشلادیلر . حتی نامزدلکمی وردیکم هزار
غرادتضاسنده اوچ اسلای طاع مأمورلری یک ظلمانه شرب
وقتل ایتدیلر . مع مانیه اهالی اسلامیه قوت وشجاعتی غائب
ایتمدی . بی انتخاب ایتمک خصوصیتده هر دورلو ثبات ومناهی
کوستردیلر . مأمورین محلیه کوردیکه اهالیته بوغلیانی یعنی
بکا اولان محبتلری ایلروکیدیلر . اهالی اسلامیه نیک ایلرو
کانتلری کوی وقصبلرده حبس ایدوب دوککه باشلادیلر .
ونجده اهالی اسلامیه عصیان دعوت ایدیورم دیه حبس
وحبسه هر صورته تصبیق ایتدیلر . اهالی اسلامیه ده ثبات
ومتاننده قصور ایتدیلر . بشکرا بی حبس ایتدیلر ویتیک
لف کفالت آلدیلر . انتخابدن کون اول بی حبس ایتدیلر
کی اون قدر اسلام کنجلیرینک حبس خانه ده چکلرلی طاشلرله
دو کدیلر . کویارده متیراندن ایکوز قدر اسلای انتخابلر
مناسبتله حبس ایتدیلر . بوقدرظلم واذواجیه قارشو
۳۶۵ رأی آلدیم مع مانیه حکومت نامزدلری اولان بلغار
مبعوللری ۲۵۰ رأی فضله ایله انتخابی قراندیلر .
دهاخنق شوکه حکومت آدمی اولان بلغارلر بن ماکدنایی
دور ایدوب اوراده اولان بلغارلرک قتلنه سبب اولدیمق کی
بوراده ده اسلاملرک عمومیتله قتلنه باعث آدم اولدیمق آچیتدن
آچیمه سویلدیلر . بوندن بشقه بشیوز خانه اسلامی بولونان
قالاده کوننده نطق اوقودیم صروده بلغار پولیس مأمورلری
اوزرینه قنچ چکوب سوزسولیکدن منع ایتمک ایشته دیلرسده
بن بوکاده مقابله ده بولوندم .نهایت کجه اولدی . بنه عینی بلغارلر بن اورویالی اولدیمق
مسلمان اولدیمق بیلکلردن اسلاملرک بکا اولان محبتلری
کیر ایچون بی حبس ایتدیلرینی واورقیده دن سوردکلری
اهالی اسلامیه اشاعه ایتدیلرکی خبرالدیم اوزرینه بولوندم
کوی خانه سندن چیتوب اورا جامع شریف مناره سنده یانوروقی
براذان عمدی اوقومله بلغارلرک بوانترقلرینه مانع اولدیمق
کورنه ادیسزلر بولوندم خانه قصبه دن کلش اون ادیسز
وزاندازه وطاع مأمورلری مساروب هجوم ایدرک بی قتل

قدر يورومش ايسلرده جد اولسون بودنى مقصدلرینه نائل اولمديلر .

نهایت اوقريده بولونان اسلاملردن اوجيوزدن فضاهسى اخافه ايدمردن انتخاب مئلده قان دوکيله ندراليه طاغوتدربوب رأى المغه موثق اولمئلردر .

قلبه مکتب رشدی اسلاميسلنده « اتفاق اسلام » جمعيتى اعضاسلندن معلم محمد شکرى اقدى برادرمن طرفندن قرائت اولونان معنيدار نطقدر .

اقدیلر !

بوکون حاضر بولونديمنز شو جامع بيت المومده آنکار معارف و روانه مناسقبالمز نامه دوچار هيچان و غيلان اولديغندن بو کتله اسلاميه نك ترقى و تهاليسى خصوصنده « اتفاق اسلام » جمعيتى نامه بو کتله نك برجزي بولمق حيله بر قاق سوز سويله ميکي وجيهه دن عدايده رز .

اقدیلر !

بوراده حاضر بولونان اهالى معارف و روان و ذوات حيتمدان بلاقريق سن و وصف شو وطن يا و رولرينك ترقى و تکامللردن اظهار سرور و تديلىرى نسبتنده ابراز آثار ملال ايدم جکلرى بر قاعده طبعيده در .

اقدیلر !

مکتبلرده تدريس و اصول تعليم مکمل اولدجه بالاخره بورادن يتيشن و مقامزده قلم اوله جق اولان اخلاف و افرادك كرك اقتصاد و كرك استقباله بزدن ده مسمود ، ده زنگين ، ده قوی اوله جنى شهه دن وارسته در . عكسى تقدیده و يا خود بولونديمنز حال اوزره قالماسى فلاکت و ندامتدر .

فلاکتزده تواليسى ، ندامتزده استقرارى انقرا . ضمنى تسويل و تهجيل ايدر . مکتبلریمزده ترقى اولدينى ادعائى عادت ايتش اولان بدبخت بر طاقم کسانك ادعاليه اشتراك ايدم مملکه زده بدبخت . مع مافيه بر برينه مخالف و يا خود منفعتلرى يا بجا بندن اوله رق مخالفته مداوم بولونان بر قسم خلقك شخصلرینه استقبال اهاليمز نقطه نظرندن مغير اولمق بيله اولادلرینه او معصوم وطن يا و رولرینه مغير اولمق شوله دورسون بولنرى اوزقارداش و اولادلریمز دن آيرى و غيرى عىد و فرض ايتمىز . و ايتمه ملي يز . بو وطنپاره لرده اکتساب ايدم جکلرى علم عرفان سايه سنده احراز موفقيت و سعادت ايتدکلرى زمان معارف اسلاميه ، تمالى عنصر نامه و لوجزى اولسون فرياد و يا غيرت ايدن سلفلرى محترم پدرلرندن بلکه ده زياته قديره نائل اولدقلى نعمتى تحديث ايدرلر و ايدم جکلردر .

اقدیلر !

بوکون ترقى معارنه الك زياته خادم اولان و باخصوص جله نك تحت اعتراف و تصدقده بولونان قوت و وظائف على الاكثر حكومتدن اهالى به دور و توديع اولوندينى حالده بز بولغارستان اهالىسى حالا كندى فائده مزی ، كندى قوت و لايمومتزى حكومتلردن ، بکله يورز . غداى روجز اولان علم و معرفتى استحصال ايچون بو قدر وسائهمز موجود ايکن مناسبتمز وصايت التجا و استيان طر زنده چناق طومارق مسکينه عرض و افتقار ايدنيورز .

اقدیلر !

بزدنريساتمىزى مکمل بر صورت افراغ ايتمه ملي يز . مکتبلریمزده چاليدشان يا و رولریمزک اوتدندن برى نظرى بر صورتده تحصيليله اکتفا ايتمه ملي يز . مکتبلریمزده عملى شيلر ، معرفتلى ، صنفلى الحاق و علاوه ايتمه ملي يز ، بز آلتمىزک تربيه کيچين بر صنف اولديمنز حالده اولادلریمزک دهينه آلنلرينك تربيه ايتمه ملي يز . مکتبلریمزده لرينه مدار اوله جق عملى درسلى ، صنعتلى اکتساب ايتمه لرينه طر فدار اولمه ملي يز . بوکافلان و فلانلرک رضالرى ، بزى دالمکندى قویون سوريلرى کي عدايدن انترقه جيلرک حکمى تحتنده بولونمى منه قائل اولماملى يز . ده اچيق بر تميير ايله مکتبلریمزده امرتدريسات سربست اولملى در . اسكى مستبدلرک بوکون بورونديکلرى حریت و حيت کسوه سيله ينه اسكى حکم و تائيدندن آزاده بر صورتده ناموسلى ، لکسمز ، حيتلى ، فضيلتلى ذواتك نصيحتلرى و ماتنك جدا ترقيستنى ارزو ايدن و بو اردولرینى بر جوق فداكارلقلره اراه و اثبات ايدن ذواتك کوستر . دکلرى و کوستر جکلرى بولده تنظيم و تشکيل ايتملى يز . مکتب و معارفزک ترقيستى و مکتبکمزک سعادت و تهاليسى نامه چاليشه بيلمک ايچون دور سابق يادكارلردن الان بوراده اوستبد اوچورنالچى مأموروسا نقلرينك انترقه لرندن قور تولمه ملي يز . بز قارشى ساقلرک ، انترقه جيلرک ياردمچيلرى بوکون مع التأسف خير خواه نامى تحتنده نيجه و قفلریمزى ميش ، نيجه عائله لرک تخميرت و ضرورتندن استفاده ايدمردن نيجه عائله لرى سرمايه سز بر اققش ، فالضجلىق ، و مرابجه جيلقله نيجه آنالر ، بايار اغلامش غمدار ، رياركار ، حيله کار يورکللى يتاقلر اولديغندن بزيم ترقيمه زله معكوساً متأثر ساقلر اولدينى معلوم ايکن مع التأسف حكومت مشروطه عثمانيه نك بزيم معلوم اولمايان بر حكومت اداره نك الجاسيله دور استبداددن برى باشمى مسلط اولان بو يادكارلرى حياه وادامه ايتمه مى جدا برداغ درون و معارف استقبالمز نامه دلخون اولماق نمکنيمندر ؟

بز بهال ، حال ، زراع و لکن آلتك تربيه کيچين ناموسلى ، معارف و رور انسانلرک اولاد و اخفادى نك ترقى و تدينيه ميسيج و متأثرز . ايشته بوکا مبنى بز متشبث و عاملر .

دور استبدادده لکله ميش اولان افراددن متشکل جيمىمىزک ترقى معارف اسلاميه نامه آلدينى بو قرار قطعى بلاد سائر اسلاميه دنخى موجب انتباه اوله جنى اميديله فى سبيل الله ترقيمى ارزو ايدن بو يوم فيروزدن اعتبار آرزو التحاق و وظيفه مقدمه مباشرت ايتمککمز لزومى عرض و تمى ايله ختم کلام ايلرز .

افريقاه تورکلر

« اون النجى عصر ميلادى ده ، افريقاده هر شى تبدل ايتدى ، تورکلر ، افريقا سواحله کورونديلر ! » بو تلهف آميز جمله لرى ، بر فرانسمز محبرى يازييور . تاترك اسبانى ايسه ميدانده در . فى الواقع افريقه و مغرب اقصى ده ، اجراى حكومت ايدن بى مرين ، بى زبان ، و بى حفص حکمدارلرى ،

صوکی گلز اختلاف و محاربه لر نيجه سنده صوکی درجه ضعیف دوشمشلردى . سطوت بریه و بحريه دن محروم اولان و آتاق کوچوک توصيفنه استحقاق کسب ايدن بو دولتلر ، بکي حیات قازانمش و تجاوز واستيلا دوره سنه کيرمش اولان اسپانيا حکومته نه بجرأ ونه ده برأ مقاومت ايدم جک حالده دکل ايدلر . اوران سواحلى اسپانيولرک دست استيلاسه دوشمش ايدى . و هيچ شبهه ايديله مزک بوتون افريقاى شالى اونلرک اليه کچه جکلدى . لکن هيچ اميد ايديله بکي بر صيراده عثمانى حلالک بحر سقيده نور ظفر صاحبه باشلامسى ، ايشک رنگنى ده کيشيدردى . ايشته فرانسمز محررک تأثرله ياد ايتديکي وقعه بودر . تورکلرک افريقاى لوى حياهلرى آلته ناصل آلدقلىرى و اسلامى استيلاى صليه قارشى ناصل محافظه ايتدکلرى تفصيل ايتزدن اقدم ، افريقاى شالى نك اهالى اسلاميه سنى تشکيل ايدن عرب و بربر قوملرى حقتده براز معلومات تقدیمى موافق بوليورز . بش عصر دن برى عرب عنصرى افريقاى شالى به يرلشمش و ملت حاکمه اولمشدى . لکن عربلر ، بدوى و کوچيه حالده ياشاماي سومکده و خالصيتى انجق بوسورتله محافظه ايتمکده اولوب شهر و قصبه لرده ساکن اولانلر ، اهالى اصليه ايله اختلاط ايدمردن ملزلر ميدانه کتيربيوردى . بو حال مغرب اقصى ده کوزله مشاهده ايديلر . افريقايه کچه رک عرب افرادى تکثير ايدن قبيله لر ، بى هلال و بى سليم ايدى . افريقانك برلى اهالىسى اولان بربرلرک برقىسى ، عربلرله ، اختلاط ايتمش ايسده ديگر قسمى ، عرب دين و مدنيتى قبول ايله برابر داغله ر چکيلمش و استقلال و خالصيتى محافظه ايتمشدى .

تورکلرک افريقايه مواصلتارى هکانه دن جزايرده « زواوه » ، « کنامه » و « اجيسه » بربرلرى مستقل ايدى . بون اووالرى ، الحاصه بربرلرله مسکون ايديسده بونلر بر درجه عربلاشمشلردى . جبال قسنده ايسه « بى يفرين » ، « هورارا » ، « خاشه » ، « نمن » ، « تيسا » و « حراقه » قبائل بربريسى ساکندى . قابل خطه سنده بربرلرک « قوقو » ، حکومتى بولوندينى کي جنوبده و صحرا قسنده « توغروت » ، سلطاننى تأسس ايتمشدى . لکن اصل شهرلر و قصبه لر ، قوتسز حکومتلرک اداره سنده قالش و هر طرفده فوضايوز کوسترمشدى . « و قنور بيکه » ، ديورکه :

« تورکلر هکته سياسته ينه ظهور ايتديلر اون بشتجى عصرده استانبولى فتحله شرق ايمپراطورلغه نهايت ويرديلر ، اوروياده بر جوق قنوخانه نائل اولديلر . سليم اول زماننده سوريه ، جزيره العرب و مصرى اله کيجريدلر . و نهايت کوزلرینى غربه ده آتديلر . بربر حکومتلرينك دوچار اولدينى ضعف ، او واسع خطه لرک فتحنى قولايلاشديرمش ايدى . شبهه ايديله ميوردى که حکومات نصرانيه و بالخاصه اسپانيا افريقاى شاليده قطعياً يرلاشه جکلدى . نه چاره که اونلر ، بر قاق تورک قورسانك مدافعه و معانته